

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGOS AUKŠTOJO MOKSLO VIZIJOS GAIRĖS SOCIALINĖ DIMENSIJA AUKŠTAJAME MOKSLE

Lietuvos studentų sąjunga, priėmusi aukštojo mokslo vizijos gaires aukštojo mokslo paskirties¹ ir studijų kokybės sampratos² tematika, tvirtina, kad aukštojo mokslo paskirtis yra telkti, vystyti ir perduoti (naujoms kartoms) visuomenės intelektualinį ir kultūrinį palikimą bei įprasmina jį darydama įtaką visuomenės pažangiam vystymuisi. Priimdama aukštojo mokslo gaires dėl socialinės dimensijos aukštajame moksle, Lietuvos studentų sąjunga pabrėžia tai, kad jeigu visose švietimo sistemos struktūros lygmenyse kuriamas ugdymo ir mokymo paslaugų mastas nesudaro galimybės įtraukti įvairias socialiai pažeidžiamas studentų grupes ir užtikrinti galimybių lygybę – neatliepia savo prigimties.

Lietuvos studentų sąjunga supranta socialinę dimensiją, kaip valstybinės strategijos ir vykdomos politikos, bendrojo lavinimo mokyklų, aukštųjų mokyklų autonomijos, akademinio personalo ir individo asmeninių įsipareigojimų bei susijusių sprendimų įgyvendinimo dermę. Vienas kitą papildydami jie sudaro sistemą, kurioje kiekviena asmenybė, nepriklausomai nuo ją supančios aplinkos ir įtaką darančių ekonominių, socialinių ir kultūrinių veiksnių, turi galimybę įgyti išsilavinimą.

Svarbu, kad visuose švietimo sistemos lygmenyse kuriamas ugdymo ir mokymo paslaugų mastas bei jo prieinamumas sudarytų palankią aplinką, kurioje būtų atliepiami turimi mokymosi bei ugdymosi poreikiai ir sudaromos sąlygos pasiekti reikiamą pasirengimo lygį, siekiant patekti į aukštojo mokslo sistemą. Indėlis, kurį sukuria visi švietimo sistemos lygmenys iki aukštojo mokslo sistemos momento, sukuria stiprų pagrindą tam, kad asmenybė galėtų patekti į aukštojo mokslo sistemą, joje išlikti, įgyti išsilavinimą ir efektyviai panaudoti pasiektus aukštojo mokslo išsilavinimo rezultatus visuomenėje realizuojant save. Tokiu būdu valstybėje optimaliai pasiskirsto intelektualiniai žmogiškieji išteklių ir maksimaliai realizuojami talentų potencialai.

NACIONALINĖ SOCIALINĖS DIMENSIJOS PROBLEMATIKA AUKŠTAJAME MOKSLE

Lietuvos studentų sąjunga teigia, kad šalyje stokojama bendrojo supratimo apie socialinės dimensijos svarbą aukštajame moksle. Mūsų valstybei įvardinant švietimą prioritetine sritimi, atliekami nacionalinės reikšmės sprendimai, kurie skirti studijų kokybės proceso užtikrinimui, siekiant, kad į aukštojo mokslo sistemą patektų studijoms pasirengę asmenys. Tačiau būtina praplėsti socialinės dimensijos sampratą ir koncentruotis į tai, kokios sąlygos yra suteikiamos asmeniui, siekiant padėti jam įgyti reikiamą pasiekimų lygmenį, kuris identifikuoja sėkmingai įvykdytą išankstinio pasirengimo etapo įgyvendinimą.

¹Lietuvos studentų sąjungos ilgalaikė pozicija - aukštojo mokslo vizijos gairės: aukštojo mokslo paskirtis, <http://lss.lt/wp-content/uploads/2013/01/LSS-pozicija-aukštojo-mokslo-paskirtis.pdf>

²Lietuvos studentų sąjungos ilgalaikė pozicija - aukštojo mokslo vizijos gairės: studijų kokybės samprata, <http://lss.lt/wp-content/uploads/2013/01/LSS-pozicija-studij%C5%B3-kokyb%C4%97s-samprata.pdf>

36 Labai svarbu pažymėti, kad negerinant ugdymo ir mokymo paslaugų prieinamumo sąlygų bendrojo
37 ugdymo lygmenyje ir neturint aiškios valstybinės strategijos bei ją lydinčio priemonių plano,
38 potencialių, tačiau neturinčių tam tikrų galimybių patekti į aukštąjį mokslą kandidatų galimybės
39 darysis vis labiau nepalankios ir socialinė dimensija praras esminę savo paskirtį – garantuoti, kad
40 aukštojo mokslo siekiantys asmenys be kliūčių, susijusių su jų finansine, socialine padėtimi ar
41 kitomis aukštojo mokslo prieinamumą ribojančiomis priežastimis, galėtų įstoti, studijuoti, laiku
42 užbaigti studijas bei efektyviai pasinaudoti aukštojo mokslo rezultatais.

43

44 Lietuvos studentų sąjungos išskiriami švietimo sistemos lygmenys ir juose susiformavę etapai,
45 kuriuose nacionalinės strategijos priemonių plano pagrindu kuriamas švietimo ir mokymo paslaugų
46 mastas bei jo prieinamumas, sudarytų palankią aplinką, kuri atitiktų turimus mokymo(si) bei
47 ugdymo(si) poreikius. Taip pat tobulėjant turi būti suteikiama galimybė pasiekti savo turimą
48 potencialą tenkinančius mokymosi rezultatus, o būsimiems studentams sudaromos sąlygos pasiekti
49 reikiamą išankstinį pasirengimo lygį, norint patekti į aukštojo mokslo sistemą, joje išlikti ir
50 sėkmingai įgyti aukštąjį išsilavinimą bei integruotis visuomenėje. Išskiriami bendrojo ugdymo etapai
51 – vykdomas pasirengimas studijoms bei patekimas į aukštojo mokslo sistemą, o patekus – studijų
52 proceso vykdymas, studijų baigimas ir integracija į visuomenę, efektyviai išnaudojant įgytas
53 kompetencijas.

54

55 Tinkamų sąlygų ir paslaugų suteikimas turi būti ne tik nacionalinės politikos ir ją įgyvendinančios
56 strategijos klausimas, bet ir lygiateisis bendrojo lavinimo mokyklų bei aukštojo mokslo institucijų
57 reikalas. Bendrojo ugdymo mokyklose vykdomų programų ugdymo planų kokybė, profesinio
58 orientavimo integravimas į ugdymo procesą bei papildomo mokymo galimybės prieinamumo
59 užtikrinimas yra būtinos sąlygos siekiant suteikti reikiamą išankstinio pasirengimo aukštajam
60 mokslui lygį. Aukštosiose mokyklose tokios sąlygos yra teikiamų mokymo paslaugų optimizavimas,
61 socialinės ir akademinės paramos prieinamumo užtikrinimas bei tarpusavio bendradarbiavimas
62 nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, siekiant užtikrinti didėjančios studijuojančiųjų įvairovės poreikius
63 bei sudaryti reikiamas sąlygas kiekvieno asmens oriam gyvenimui ir mokymuisi.

64

65 Lietuvos studentų sąjunga privalo ne tik dalyvauti nacionalinėje politikoje ir reaguoti į priimamus
66 nacionalinės reikšmės sprendimus, bet ir aktyviai prisidėti prie pokyčių inicijavimo, siekiant realios
67 įtakos socialinę dimensiją reprezentuojančių Europos aukštojo mokslo erdvės principų
68 įgyvendinimui Lietuvoje. Nacionalinė politika turi būti grindžiama aukštojo mokslo prieinamumo
69 strategija ir ją lydinčiomis priemonėmis bei siekiu panaikinti visus socialinius, ekonominius ir
70 kultūrinius barjerus, trukdančius patekti, sėkmingai integruotis aukštojo mokslo sistemoje ir
71 galiausiai įgyti aukštąjį išsilavinimą. Lietuvos studentų sąjungos užduotis yra aktyviai ir visada
72 efektyviai naudoti turimus išteklius nacionaliniam politikos formavimui ir įgalinimui, užtikrinančiam
73 realų veikimą.

74

AUKŠTOJO MOKSLO PRIEINAMUMO SPEKTRO DIDINIMAS: TIESIOGIAI IR ALTERNATYVIAI

75

76 Aukštasis mokslas, kaip įrankis, skirtas intelektualinės visuomenės vystymuisi, turi būti prieinamas
77 visiems aukštojo išsilavinimo siekti norintiems asmenims, nepriklausomai nuo jų turimos socialinės

78 padėties. Žemas socioekonominis statusas trukdo individams pasiekti reikiamą išankstinio
79 pasiruošimo, žinių ir kompetencijų lygmenį, norint patekti į aukštąjį mokslą.

80

81 Lietuvos studentų sąjunga pasisako už tai, kad vienintelis barjeras, kuris gali būti taikomas aukštojo
82 mokslo sistemos prieinamumui riboti, yra išankstinio pasiruošimo žinių ir kompetencijų lygmuo,
83 reikalingas sėkmingam studijų procesui. Reikalavimams įvykdyti paraleliai turi būti inicijuojamas
84 pagalbinių priemonių įgyvendinimas ir įdiegimas, kad reikiamas pasirengimo lygis būtų suteikiamas
85 visiems motyvuotiems ir potencialiems kandidatams, siekiantiems patekti į aukštąjį mokslą. Taip
86 pat viso studijų proceso metu studentams turi būti teikiamas platus socialinės ir akademinės
87 paramos priemonių spektras, suteikiantis galimybę įveikti jų studijų sėkmę ribojančius socialinius,
88 ekonominius ir kultūrinius veiksnius. Valstybė taip pat turi sudaryti alternatyvaus patekimo į aukštąjį
89 mokslą galimybę, įgalinant neformaliuotu būdu įgytų kompetencijų sistemą ir ją palaikančių
90 procedūrinių priemonių įdiegimą bei sėkmingą veikimą aukštosiose mokyklose, akademinės ir
91 socialinės paramos galimybių spektro platinimą, ir užtikrinant mokymosi visą gyvenimą principų
92 įgyvendinimą.

93
